gemeente lingewaard

Kaderbrief 2027

www.lingewaard.nl

Naam opsteller	M. Roelofs/H. Dekkers	Datum vaststelling	19-5-2026
Team	Financiën/Staf	Vastgesteld door	College van B&W
Datum en versie	12-5-2026	Eventueel publicatiedatum	
		Zaaknummer	1525668

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Inleiding 2

Hoofdstuk 2 Financieel meerjarenbeeld 2

Hoofdstuk 3 Ontwikkelingen 2

Hoofdstuk 4 Onzekerheden en risico’s 5

Hoofdstuk 5 Uitgangspunten Begroting 2027 6

Hoofdstuk 1 Inleiding

In verband met de gemeenteraadsverkiezingen op 18 maart 2026 stellen we geen Kadernota, maar een Kaderbrief voor 2027 op. Hiermee doen we recht aan de bestuurlijke overgang naar een nieuwe raad en een nieuw college.

Vanwege het ontbreken van een vastgesteld coalitieakkoord heeft deze Kaderbrief een beleidsarm karakter. We lopen daarom niet vooruit op nieuw beleid of beleidsintensiveringen en er vindt geen inhoudelijke herprioritering van bestaand beleid plaats.

In deze Kaderbrief vindt u achtereenvolgens het financiële vertrekpunt voor de Begroting 2027, een overzicht van relevante ontwikkelingen op lokaal, regionaal en landelijk niveau, het meerjarenperspectief voor de periode 2027–2030, een duiding van de belangrijkste onzekerheden en risico's en tot slot de uitgangspunten voor het opstellen van de Begroting 2027.

Zodra het coalitieakkoord is vastgesteld, vormt dit - tezamen met de meicirculaire van de Rijksoverheid - de basis voor het opstellen van de Begroting 2027. De structurele doorwerking vanuit de 1e Tussentijdse rapportage 2026 hebben we al in financiële zin in deze Kaderbrief verwerkt.

Hoofdstuk 2 Financieel meerjarenbeeld

Hieronder de huidige financiële stand van zaken op basis van al genomen besluiten door de gemeenteraad en de ontwikkelingen die we nu kunnen voorzien. Deze ontwikkelingen lichten we toe in hoofdstuk 3. Aangezien 2030 pas volledig wordt doorgerekend bij de Begroting 2027, betreft dit in het overzicht een kopie van het begrotingsjaar 2029.

Omschrijving	**2027**	**2028**	**2029**	**2030**
Saldo meerjarenbegroting 2026-2029	1.875.000	366.000	619.000	619.000
2e Tussentijdse rapportage 2025	30.000	-42.000	-42.000	-42.000
Septembercirculaire 2025	-55.000	-157.000	-220.000	-220.000
Maatschappelijk accommodatieplan Doornenburg	-43.000	-39.000	-39.000	-39.000
Visie Polseweg Huissen	-24.000	-24.000	-24.000	-24.000
Vergoeding reiskosten woon-/werkverkeer	-400.000	-400.000	-400.000	-400.000
1e Tussentijdse rapportage 2026	-192.000	-193.000	-172.000	-172.000
Huidig begrotingssaldo 2026-2030	***1.191.000***	***-489.000***	***-278.000***	***-278.000***
Ontwikkelingen	419.000	567.000	642.000	642.000
Actueel begrotingssaldo 2026-2030	***1.610.000***	***78.000***	***364.000***	***364.000***

Hoofdstuk 3 Ontwikkelingen

Dit hoofdstuk biedt een overzicht van relevante ontwikkelingen op lokaal en regionaal niveau die van invloed zijn op de gemeentelijke opgaven en financiën. Het betreft met name ontwikkelingen die leiden tot onvermijdelijke uitgaven: kosten die juridisch, contractueel of feitelijk niet te vermijden zijn, dan wel waarover we eerder al een besluit hebben genomen. Deze ontwikkelingen vormen daarmee een belangrijk gegeven

voor de Kaderbrief 2027 en bepalen voor een deel de financiële en beleidsmatige uitgangspositie voor de komende jaren.

Omschrijving	2027	2028	2029	2030
a) Wmo indexatie demografie	353.000	550.000	550.000	550.000
b) BVO DRAN - doelgroepenvervoer	235.000	361.000	361.000	361.000
c) Decembercirculaire 2025	137.000	-	-	-
d) Uitbreiding taken boa's	-126.000	-126.000	-126.000	-126.000
e) Modulaire gemeenschappelijke regeling (MGR)	-65.000	-65.000	-65.000	-65.000
f) Doorfietsroute Huissen - Arnhem	-	-38.000	-38.000	-38.000
g) Afronding revitalisering Zilverkamp	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
h) VGGM	-15.000	-15.000	-15.000	-15.000
i) Gezondheidsplein Rijnstate	-10.000	-10.000	-10.000	-10.000
j) Iedereen veilig in Lingewaard	-75.000	-75.000	pm	pm
k) Graustabiel	pm	pm	pm	pm
l) Weerbare samenleving	pm	pm	pm	pm
Totaal ontwikkelingen	***419.000***	***567.000***	***642.000***	***642.000***

a) WMO indexatie demografie **Voordeel € 353.000 - € 550.000 structureel**

We hebben uw raad op 10 maart 2026 via een informatienota geïnformeerd over de vrijval van de gelden uit het gemeentefonds met betrekking tot de indexatie Wmo demografie. Uit de analyse van deze gelden kwam naar voren dat wij in onze stelpost prijsstijgingen en areaalvergroting al structureel rekening houden met de verwachte groei van Wmo-uitgaven als gevolg van demografische ontwikkelingen. Dit leidt tot een voordeel van € 535.000 in 2027 en een voordeel van € 550.000 in 2028 en verder.

b) BVO DRAN – doelgroepenvervoer **Voordeel € 235.000 - € 361.000 structureel**

Op 4 juni jl. lag het voorstel 'Ontwerp meerjarenbegroting 2027-2030 Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen (BVO-DRAN)' voor in de gemeenteraad. In dit voorstel is een voordeel opgenomen in verband met samenloop van indexaties, waardoor er een dubbele indexatie ontstond. De correctie hiervan leidt tot een voordeel van € 235.000 in 2027 en een voordeel van € 361.000 in 2028 en verder. Ondanks dat hier nog geen besluit over is genomen door uw raad ten tijde van het opstellen van deze Kaderbrief, hebben we dit onderwerp voor de volledigheid wel meegenomen in het financieel overzicht.

c) Decembercirculaire 2025 **Voordeel € 137.000 incidenteel**

Op 3 februari 2026 hebben we uw raad geïnformeerd met een informatienota over het financieel effect van de decembercirculaire 2025 van het gemeentefonds. Deze circulaire leidt tot een voordeel van € 137.000 in 2027. Vanaf 2028 is het effect budgettair neutraal.

d) Uitbreiding taken boa's **Nadeel € 126.000 structureel**

Op 4 juni jl. lag het voorstel 'Uitbreiding takenpakket buitengewoon opsporingsambtenaar (boa's)' voor in de gemeenteraad. Hierin wordt voorgesteld het takenpakket van de boa's uit te breiden en hiervoor vanaf 2027 een budget van per saldo € 126.000 beschikbaar te stellen. Ondanks dat hier nog geen besluit over is genomen door uw raad ten tijde van het opstellen van deze Kaderbrief, hebben we dit onderwerp voor de volledigheid wel meegenomen in het financieel overzicht.

e) Modulaire gemeenschappelijke regeling (MGR) **Nadeel € 65.000 structureel**

Op 2 juli 2026 ligt de zienswijze op de gewijzigde begroting 2026 en meerjarenbegroting 2027-2030 van de MGR voor in de gemeenteraad. De gemeentelijke bijdrage aan de MGR stijgt met € 92.000 als

gevolg van de invoering van de nieuwe module ‘Toezicht’. Tegelijkertijd is sprake van een structureel voordeel van € 27.000. Dit voordeel ontstaat doordat – net als bij de BVO DRAN (zie b) – een samenloop van indexaties is geconstateerd, waarbij dezelfde kostencomponenten meer dan eens zijn geïndexeerd. Deze dubbeling is gecorrigeerd, wat leidt tot een neerwaartse bijstelling van de bijdrage.

f) Doorfietsroute Huissen - Arnhem **Nadeel circa € 38.000 structureel**

Op 17 april 2026 hebben de gemeente Arnhem, de Groene Metropoolregio (GMR) en de provincie Gelderland een intentieovereenkomst ondertekend voor de realisatie van de Doorfietsroute Huissen–Arnhem. Op basis hiervan wordt gewerkt aan een Samenwerkingsovereenkomst (SOK).
De provincie vraagt een rijkssubsidie aan vanuit het Nationaal Toekomstbeeld Fiets (NTF) met een maximale bijdrage van € 1,5 miljoen. Deze subsidie is een cruciale randvoorwaarde voor de financiële haalbaarheid van de doorfietsroute.
Voor de SOK en subsidieaanvraag is cofinanciering door de betrokken partijen noodzakelijk. De totale kosten bedragen circa € 12 à 13 miljoen (exclusief eventuele fietsbrug over de Rijn), waarvan € 2 à 2,5 miljoen betrekking heeft op Lingewaards grondgebied. Binnen de voorkeursvarianten moeten nog nadere keuzes worden gemaakt, inclusief de fasering van uitvoering.
Voor de benodigde cofinanciering is een investering van € 1,5 miljoen vanuit Lingewaard geraamd, met structurele kapitaallasten van circa € 38.000 per jaar. Eventuele structurele beheer- en onderhoudslasten worden nog uitgewerkt en maken onderdeel uit van de verdere besluitvorming. We informeren uw raad separaat over de nadere uitwerking van de SOK, de definitieve scope, de fasering en de financiële consequenties, voordat definitieve besluitvorming plaatsvindt.

g) Afronding revitalisering Zilverkamp **Nadeel € 15.000 structureel**

We hebben uw raad op 13 januari 2026 via een informatienota geïnformeerd over de afronding van revitalisering Zilverkamp fase II, III en IV. Er sprake van een overschrijding van het investeringsbudget met € 260.000, wat leidt tot extra kapitaallasten van € 14.500 per jaar. Deze verhoging van het investeringsbudget met de bijbehorende structurele kapitaallasten is opgenomen in de 1e Tussentijdse rapportage 2026.

h) VGGM **Nadeel € 15.000 structureel**

Op basis van de meerjarenbegroting 2027-2030 van de VGGM is er naast de reguliere prijsstijging, die wordt gedekt door de stelpost prijsstijgingen, sprake van een stijging van de kosten met € 15.000. Die stijging bestaat uit meerdere kleine mutaties, zoals het opsporen en behandelen van TBC en het inzet voor het verhogen van de vaccinatiegraad.

i) Gezondheidsplein Rijnstate **Nadeel € 10.000 structureel**

Afgelopen jaren is met inzet van middelen uit de specifieke uitkering Integraal Zorgakkoord (SPUK IZA) van de Rijksoverheid een regionaal Gezondheidsplein opgezet, een samenwerkingsplatform waar zorg- en welzijnspartijen inwoners integraal ondersteunen bij gezondheidsvragen. De SPUK IZA loopt nog tot en met 2026. Regionaal is de ambitie om dit Gezondheidsplein duurzaam voort te zetten en vanaf 2027 te bekostigen uit eigen gemeentelijke middelen.

j) Iedereen veilig in Lingewaard **€ 75.000 in 2027 en 2028, daarna nog niet bekend**

In de informatienota van 10 maart 2026 hebben we u geïnformeerd dat we de motie ‘Iedereen veilig in Lingewaard, inclusief meisjes en vrouwen’ in twee fasen uitwerken. Fase 1 (februari tot en met december 2026) vindt plaats binnen bestaande budgetten. Voor fase 2 kondigden we aan de aanpak op te nemen in de begroting 2027. We zetten in op:

- het betrekken van verenigingen, o.a. via sport- en cultuurpartners;
- het faciliteren van trainingen voor vrijwilligers;
- het aanpassen van het Integraal Veiligheidsplan;
- het toevoegen van vragen aan de Veiligheidsmonitor die eenmaal per 4 jaar wordt gehouden;

- het inzetten van instrumenten als subsidie- en vergunningsvoorwaarden om het onderwerp structureel in te bedden.

De kosten die gepaard gaan met het bovenstaande bestaan enerzijds uit extra capaciteit om een impuls te geven en te zorgen voor een goede inbedding. Anderzijds gaat het om uitvoeringskosten voor campagnes, aanbieden trainingen, etc. De tijdelijke extra impuls in capaciteit bedraagt € 75.000 per jaar voor 2 jaar. Rekening moet worden gehouden met structurele uitvoeringskosten. Deze zijn op dit moment nog niet bekend en worden inzichtelijk zodra het plan van aanpak is opgesteld.

k) Graustabiel **Kosten nog niet bekend**

Binnen de openbare ruimte is het product Graustabiel (staalslakken) gebruikt in halfverharde wandelpaden in Bemmel en Huissen. Uit onderzoek van de Omgevingsdienst Groene Metropool (ODGM) blijkt dat op een groot aantal plaatsen los materiaal zich mengt met de bodem. Feitelijk is sprake van uitloging van zware metalen en daarmee bodemvervuiling. Dat is in strijd met de milieuwetgeving.
Aangezien we op korte termijn geen gezamenlijke aanpak van de op 28 november 2025 opgerichte landelijke Taskforce verwachten, willen we het Graustabiel op een verantwoorde wijze verwijderen. Een eerste grove indicatie van de kosten voor volledige verwijdering is dat deze meer dan € 500.000 exclusief BTW zullen bedragen. In geval van verwijdering zal ongeveer 4,5 kilometer materiaal afgevoerd moeten worden naar een erkende verwerker. Aangezien we het exacte bedrag nog niet kennen en ook de verhouding tussen de incidentele kosten en de investering (kapitaallasten) in de nieuw aan te brengen halfverharding is in het financieel overzicht hiervoor nog geen bedrag opgenomen.
We hebben u via een informatienota van 21 april 2026 over de problematiek rondom Graustabiel geïnformeerd.

l) Weerbare samenleving **Kosten nog niet bekend**

We hebben uw raad op 10 februari 2026 geïnformeerd met een informatienota over de consequenties van het onderwerp weerbare samenleving. In de 1e turap 2026 hebben we het incidentele budget van € 50.000,- verwerkt voor de inzet van een kwartiermaker in 2026. Medio juli 2026 zal duidelijk worden – uit het nog op te stellen plan van aanpak – wat de financiële lasten zijn voor 2027 en verder.

Hoofdstuk 4 Onzekerheden en risico's

Geopolitieke en economische ontwikkelingen

Geopolitieke spanningen leiden tot stijgende en grillige energieprijzen. Voor de gemeente resulteert dit in hogere energiekosten en indirect in prijsstijgingen van materialen en uitbesteed werk. Deze ontwikkelingen werken door in zowel bestaande onderhoudscontracten als nieuwe aanbestedingen. De uiteindelijke impact is afhankelijk van verdere marktontwikkelingen. We merken dit aan als risico en volgen de ontwikkelingen nauwgezet. Bij de Begroting 2027 bezien we of bijstelling noodzakelijk is.

Het gemeentefonds biedt gedeeltelijke compensatie via loon- en prijsindexatie. Deze indexatie sluit echter niet altijd aan op de specifieke kostenstijgingen waarmee gemeenten worden geconfronteerd.
De stijgende kosten raken ook onze inwoners. Hogere lasten voor energie en levensonderhoud vergroten de financiële druk, met name voor huishoudens met beperkte bestedingsruimte. De gemeente speelt hierin een rol via het minimabeleid, bijzondere bijstand en vroegsignalering van schulden.

Maatschappelijke en bestuurlijke context

De aanhoudende mondiale instabiliteit vertaalt zich naar nieuwe en intensieve opgaven op lokaal niveau, onder meer op het gebied van veiligheid, energievoorziening, vluchtelingenopvang en crisisbeheersing. Dit

vraagt om verdere regionale samenwerking en een goede voorbereiding op uiteenlopende scenario's, zoals crises, maatschappelijke onrust en polarisatie.

Het coalitieakkoord 'Aan de slag!' van het Rijk bevat ambities op onder andere stikstof, woningbouw en migratie, met een uitgesproken intentie tot samenwerking met gemeenten. Tegelijkertijd brengt de context van een minderheidskabinet extra onzekerheden met zich mee over de voortgang en uitwerking van beleid.

Financiële onzekerheden

Naast bovengenoemde ontwikkelingen zijn er enkele specifieke financiële onzekerheden:

- **Herverdeling gemeentefonds**
  Het Rijk zet een vervolgstap in de herijking van het gemeentefonds. Op basis van eerdere berekeningen kan dit voor onze gemeente leiden tot een nadeel dat oploopt tot circa € 835.000. Het moment van definitieve besluitvorming en duidelijkheid hierover is nog onzeker. Dit nadeel kan hiermee leiden tot een nadelig meerjarensaldo.
- **GALA / AZWA**
  Op dit moment bestaat nog geen duidelijkheid over de opvolging van de specifieke uitkering voor een aantal onderdelen binnen het Gezond en Actief Leven Akkoord (SPUK GALA) door het Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) en de bijbehorende financiering vanaf 2027. Dit brengt onzekerheid met zich mee voor de voortzetting van lopende programma's en activiteiten binnen het sociaal domein, zoals sport- en beweegstimulering, inzet sport- en cultuurcoaches en gezondheidsbevordering.
- **Park Lingezegen**
  De gemeenten Overbetuwe en Lingewaard zijn grondeigenaar en deelnemer in de gemeenschappelijke regeling Park Lingezegen en dragen financieel bij aan het beheer. Momenteel bestaat onduidelijkheid over eigendom, beheerafspraken, kwaliteitsniveau en (vervangings)financiering, waardoor de financiële consequenties nog niet inzichtelijk zijn.
- **Realisatie bezuinigingen**
  In de Begroting 2026 is een pakket aan bezuinigingsmaatregelen opgenomen dat oploopt tot ruim € 5 miljoen in 2029. Over de voortgang wordt gerapporteerd in de 1e Tussentijdse rapportage 2026.

Uitvoeringskracht en arbeidsmarkt

De uitvoeringskracht van de organisatie staat onder druk door arbeidsmarktkrapte, financiële onzekerheden en een toename van taken. Dit vraagt om scherpe prioritering en een efficiënte inzet van middelen. Innovatie, digitalisering en de toepassing van AI spelen een belangrijke rol in het toekomstbestendig organiseren van het werk.
Tegelijkertijd blijft het aantrekken en behouden van personeel een uitdaging in een competitieve arbeidsmarkt. Door samenwerking met onderwijsinstellingen en regionale partners op het gebied van stages, traineeships en afstudeerplaatsen versterken we onze positie als werkgever. Onze schaalgrootte maakt het mogelijk dat professionals zich breed en inhoudelijk ontwikkelen. Het binden van talent vraagt echter blijvende aandacht, mede omdat de verwachtingen en vaardigheden van nieuwe generaties veranderen en digitale competenties steeds belangrijker worden.

Hoofdstuk 5 Uitgangspunten Begroting 2027

Wij stellen voor om bij de opstelling van de Begroting 2027 de onderstaande uitgangspunten te hanteren. We houden dezelfde systematiek aan als voor de Begroting 2026.
In deze uitgangspunten gaat het vooral om de bron waar we de gegevens uithalen voor de Begroting 2027. Dit betreft in de meeste gevallen de meicirculaire. Ten tijde van het opstellen van deze Kaderbrief was deze nog niet beschikbaar.

Omschrijving	Uitgangspunt
Lonen en sociale lasten	Tot 1 april 2027 op basis van de huidige CAO. Vanaf 1 april 2027 op basis van het prijs bruto binnenlands product zoals opgenomen in de meicirculaire 2026.
Prijsindexering exploitatie	Prijs bruto binnenlands product meicirculaire, jaarschijf 2026.
Prijsindexering investeringen	We passen alleen indexering tot op de investeringsbudgetten van onderwijshuisvesting. Deze indexatie is gebaseerd op de BDB-index.
Algemene uitkering gemeentefonds	Meicirculaire 2026
Onroerende zaakbelasting	Gecombineerde bruto binnenlands product index in de meicirculaire 2026
Afvalstoffenheffing en riool- en waterzorgheffing	Uitgaan van kostendekkende tarieven
Overige lokale heffingen	Indexering van de tarieven met het prijs bruto binnenlands product uit de meicirculaire 2026

Gemeente Lingewaard
Kinkelenburglaan 6
6681 BJ Bemmel
(026) 326 01 11

www.lingewaard.nl